

EMN Masterclass

Verbod op bezit asbestdaken in 2024:
wat zijn de gevolgen voor de
verzekeringswereld?

14 juni 2017

vrs»adjusters

EMN masterclass

Wat is asbest?
Michel Achten en Derk Bruintjes

14 juni 2017

vrs»adjusters

Wat is asbest?

Asbest is een mineraal

- In de natuur gevormde mineralen met vezelstructuur
- Gewonnen in mijnen, nu nog in Rusland, China, Brazilië en Kazachstan

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

2

Asbestmijnen

- Wordt al zo'n 4.000 jaar gemijnd
- Grootschalige mijnbouw vanaf eind 19^e eeuw

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

3

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

4

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

5

Soorten Asbest

Serpentijn

Spiraalvormig, wit

- Chrysotiel
 - Ook wel Wit asbest genoemd
 - Grootste deel van het asbest is Chrysotiel
 - Flexibele vezels, kan textiel van worden gemaakt

Amfibool

Naaldvormig, grijs/wit

- Amosiet
 - Ook wel Bruin asbest genoemd
 - Merksnaam, Asbestos Mines of South Africa

Amfibool

Naaldvormig met haakjes, blauw

- Crocidoliet
 - Ook wel blauw asbest genoemd
 - Afkomstig uit Zuid Afrika, Australië en Bolivia

Amfibool

Naaldvormig, groen/geel

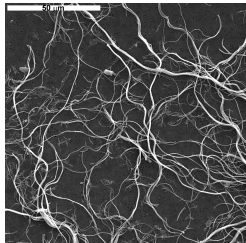
- Tremoliet en Actinoliet en overigen
 - Komen minder vaak voor

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

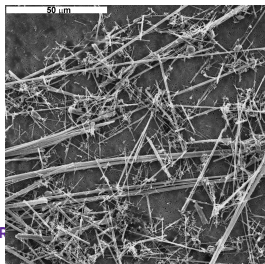
EMN

Soorten Asbest

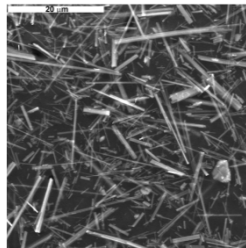
Serpentijn, Chrysotiel

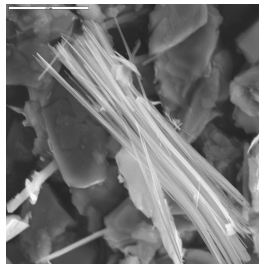
Amfibool, Crocidoliet

Amfibool, Amosiet

Amfibool, Tremoliet

PROPERTY

EMN

Toepassingen

Hechtgebonden

- Vezels in bindmiddel
 - Golfplaten
 - Beton
 - Regenpijpen
 - Waterleidingen
 - Gevelplaten
 - Systeemwanden
 - Vensterbanken
 - Tafelbladen
 - Bloembakken
 - et cetera

Niet hechtgebonden

- Zonder of weinig bindmiddel
 - Spuitbeton
 - Afdichtingskoorden
 - Brandschotten
 - Ovenwanden
 - Leidingisolatie
 - Hitte bestendige matten, kleding
 - Mortel, gips

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

Voordelen asbest

- Zeer sterk, Mpa 3.000
- Laag gewicht, dichtheid 2,4-2,6 g/cm³
- Onbrandbaar
- Resistent, roest niet, vergaat niet.

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

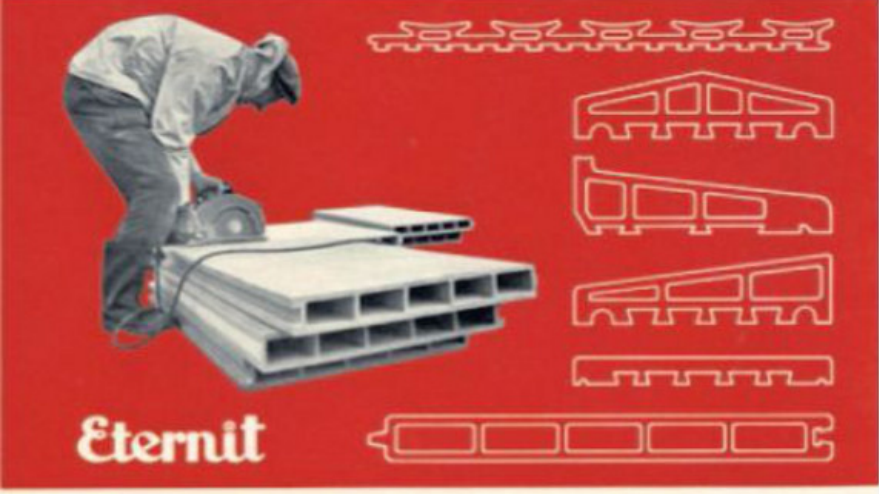
EMN

a.c.e.

GEËXTRUDEERDE ASBESTCEMENT PRODUCTEN

a.c.e. wil zeggen: Asbest Cement Extrusies. Dit voor de asbestcementindustrie nieuwe product heeft al veel andere belangrijke voordelen van asbestcementproducten zoals: zijn milieuvriendelijk, duurzaam, licht, sterk, brandveilig, niet roest, niet vrot, niet afgevoerd kunnen worden. Het behoudt ook alle gunstige eigenschappen van asbestcement: sterkte, brandveiligheid, bestendigheid, duurzaamheid en weerstand tegen verontreiniging.

Door deze nieuwe eigenschappen kan asbestcement beter bij u gamma kader worden.

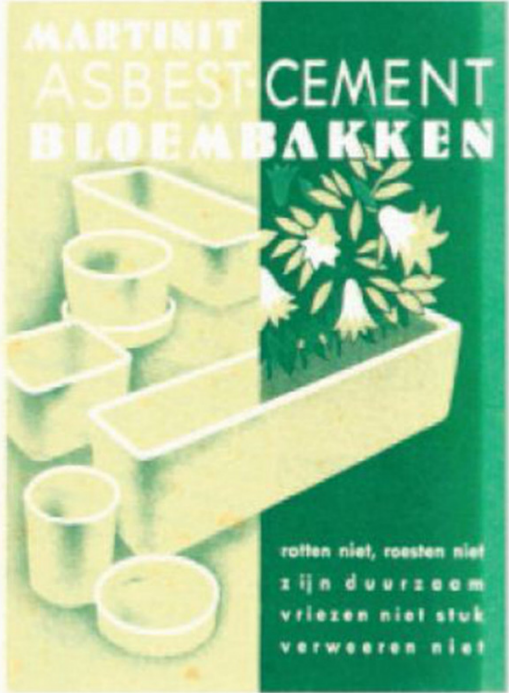
Eternit

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN.

10

MARTINIT ASBEST-CEMENT BLOEMBAKKEN

rotten niet, roesten niet
zijn duurzaam
vriesen niet stuk
verweeren niet

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN.

11

Asbest niet ongevaarlijk

Eerste aanwijzingen al eind 18^e eeuw

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

14

Asbest niet ongevaarlijk

Eerste aanwijzingen al eind 18^e eeuw

In Groot Brittannië werden al vroeg maatregelen genomen.

In 1931 erkenning van asbestose als beroepsziekte in Groot Brittannië

In 1935 eerst erkende asbestslachtoffer in NL

- Ca. 1950 erkenning van asbestose als beroepsziekte

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

15

Asbest niet ongevaarlijk

Asbest kan de volgende ziekten veroorzaken:

- Longkanker
- Mesotheliom (long-, of buikvlieskanker)
- Asbestose (stoflongen)

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

16

Asbest niet ongevaarlijk

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

17

EMN Masterclass

Wetgeving en trends

vrs adjusters

Ontwikkeling wetgeving

Wetgeving gericht op volksgezondheid

- Eerst alleen waarschuwen, vanaf de jaren 30
- Tot jaren 70 nadruk op stofbestrijding
- 1951 Silicosewet
- 1971 brochure 'Werken met Asbest van de Arbeidsinspectie
- 1978 Asbestbesluit: Verbod op verspuiten van asbest en verbod op gebruik van crocidoliet (blauw asbest). Daarnaast verbod op (be/ver)werken van asbest voor thermische en akoestische isolatie

Ontwikkeling wetgeving

- 1983 Verbod op niet hechtgebonden materiaal
- 1983 Arbowet
- 1988 Strengere regels voor het werken met asbest (EU wetgeving).
- 1991 verbod op gebruik asbest in frictiematerialen, met uitzonderingen
- 1 juli 1993 algeheel verbod --> productbesluit asbest 2005
- 1993 Asbestverwijderingsbesluit

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

20

Ontwikkeling wetgeving

Wetgeving gericht op arbeidsveiligheid en binnenmilieus

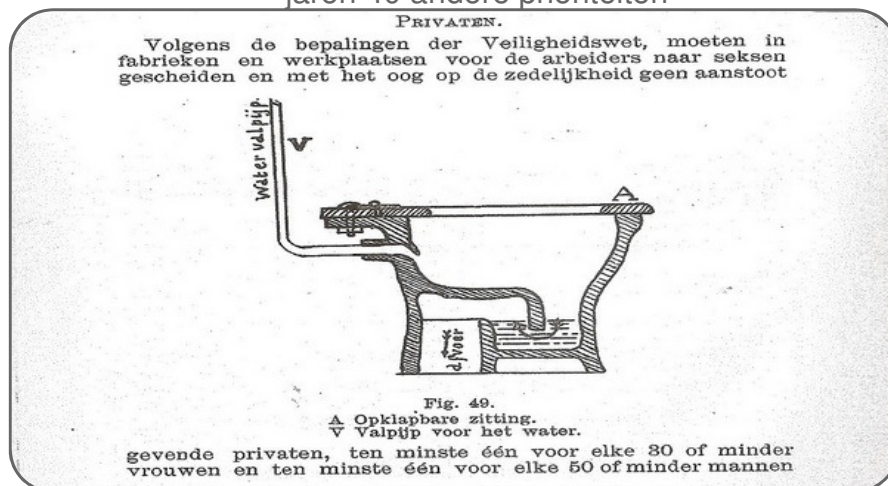
- Asbestverwijderingsbesluit 2005
- Productbesluit asbest 2005, daarmee ook totaal verbod op frictieproducten
- Bouwbesluit 2012, wettelijke concentratie-eis asbest in de binnenlucht
- 1 maart 2017 Landelijk Asbestvolgsysteem
- Verbod op asbest daken per 2024

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

21

Invoering wetgeving lang geduurd, maar er waren tot de jaren 40 andere prioriteiten

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

EMN
PART OF CED GROUP

EMN Masterclass

Huidige situatie
... en de aanloop naar het verbod

vrs adjusters

Asbest is toegestaan

Asbest is toegestaan

op daken maar ook op andere plaatsen,

mits: in gebonden toestand (hechtgebonden)

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

24

Toepassing van asbest: normen

Arbotechnische normen

1. Binnenruimte in een bouwwerk: **2.000 vezels per m³**
2. Binnenruimte die mogelijk besmet is geraakt met asbest als gevolg van bodemverontreiniging: **1.000 vezels per m³**
3. Binnenruimte waaruit asbest is verwijderd: **0,01 vezels per cm³**
4. Binnenruimte waarin werknemers andere werkzaamheden dan asbestverwijdering uitvoeren en daarbij blootgesteld kunnen worden aan asbest: **0,01 vezels per cm³**

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

25

Toepassing van asbest: normen

Milieutechnische normen

- Niet opzettelijke in de **grond** gebracht: **100 mg per kg ds**
(serpentinconcentratie vermeerderd met tienmaal de amfiboolconcentratie)
- Niet opzettelijk in **waterbodems** gebracht: **100 mg per kg ds**
(serpentinconcentratie vermeerderd met tienmaal de amfiboolconcentratie)

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

26

Wat is saneren?

- Inventariseren
- Eigenlijke saneren (wegnemen en afvoeren)
- Vrijgave
- Herstel
- Zelf verwijderen (particulieren vaak tot 35 m² mogelijk)

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

27

Wanneer saneren?

Alleen als er noodzaak voor is:

- Verbouwing
- Sloop
- Calamiteit (brand - hagel – aanrijding -)
- Norm wordt overschreden
- Wetgeving (2024)

‘ Risicovol asbest’

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

28

Wat kost saneren?

• Inventariseren	minimaal € 375 tot € 625
• Eigenlijke saneren	(€ 13 per m ² dak)
• Vrijgave	minimaal € 375 tot € 625
• Herstel	
• Zelf verwijderen
(particulieren vaak tot 35 m ² mogelijk)	

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

29

Subsidieregeling

- € 4,50 per m² asbesthoudend dak
- Maximaal € 25.000,00 per adres
- Budget per jaar
(2017: € 15 miljoen = circa 3.3 miljoen m²)
- Looptijd tot 31 december 2019

Combineren mogelijk met andere (milieu)subsidies, zoals zonnepanelen

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

30

Asbesterosie

asbest onverslijtbaar ... of toch niet??

Samenstelling asbestplaat:

gevormde en gedroogde platen van dunne vliezen waarop een specie van cement en asbest waarop een beschermende laag (coating) is aangebracht

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

31

Asbesterosie

Door slijtage van de coating
komt de asbestcement ' bloot' te liggen
door invloed van weer en wind (vorst) komen asbestvezels los
deze asbestvezels spoelen van het dak
in het riool (bij aangesloten hemelwaterafvoer)
in een sloot (bij hierin lozende hemelwaterafvoer)
op de bodem (bij afwezigheid van een goot of dergelijke)

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

32

Waar leidt asbesterosie toe?

- Bij RWZI: vervuiling in bezinksel
- In sloten en bodems waarin/waarop geloosd wordt:
bodemverontreiniging
- Ergo: verspreiding van asbest en het (reële) risico van blootstelling
van mensen aan asbestvezels

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

33

Asbesterosie

Vormt een risico voor met name MSV-polissen

Vormt de aanleiding voor het toekomstige verbod op asbestdaken

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

34

EMN
PART OF CED GROUP

EMN Masterclass

Opruimen en regelgeving

vrs adjusters

Werken met asbest verboden tenzij..

Als particulier verwijderen tot 35 m²

- Alleen in zijn geheel verwijderen van geschroefde hechtgebonden asbesthoudende platen
- Het verwijderen van asbesthoudende vloertegels en/of niet gelijmde asbesthoudende vloerbedekking
- Per perceel

Wetgeving asbest verwijderen

Asbestverwijderingsbesluit 2005

Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit)

Arbeidsomstandighedenregeling (Arboregeling)

Certificatieschema's voor werken met asbest

Bouwbesluit 2012

Verbod asbestdaken 2024

Verbod op voor handen hebben van asbesthoudende materialen toegepast als dakbedekking

- Komt 30 jaar na algeheel verbod op asbest
- Veel daken zijn in 2024 aan het einde van de technische levensduur

Besluit waarschijnlijk in juli 2017 definitief

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

38

Verbod asbestdaken 2024

Verbod geldt voor asbestdaken die in contact staan met de buitenlucht

Niet voor dakbeschot of isolatiemateriaal

Niet voor boeidelen, dakgoten en geveldelen

Handhaving door gemeenten

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

39

Sanering afgerond voor 2024?

Ministerie van Infrastructuur en Milieu --> Programmabureau
Versnellingsaanpak asbestdaken sanering

Stimuleringsbeleid vanuit ministerie om op alle scholen een
asbestinventarisatie uit te voeren

In 2012 was er nog 120 miljoen m² asbest dak in NL

Subsidie voor verwijdering € 4,50 per m², met maximum van
€ 25.000,00 en minimum van 35 m² per adres

Subsidie loopt tot 31 december 2019

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

40

Doel: verzamelen initiatieven om sanering van asbestdaken te versnellen

www.asbestversnelling.nl (overheid)

Particuliere initiatieven:

Kingspanfutureproof.nl (i.c.m. zonnepanelen)

Energiebedrijven

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

41

Asbest masterclass

Verzekeringsaspecten

vrs adjusters

Verzekeringspolissen

AVB/APV

Milieuschade uitgesloten

Opstalpolis

Opruimingskosten/beperkt
bedrag

MSV-polis

Milieuschadeverzekering

WAM-polis

Wijd verbreid

Waardering per polis

AVB/AVP

Waardering conform aansprakelijkheidsregels BW

Opstalpolis

Herbouwwaarde
Verminderde verkoopwaarde

MSV-polis

Redelijke kosten sanering

WAM-polis

Waardering conform aansprakelijkheidsregels BW

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

Waardering

De feiten zijn

- Asbest houdende daken hebben eindige levensduur: 2024
- Asbest houdende daken hebben een minimale leeftijd: voor 1-7-1993
- Asbest daken zijn slijtagegevoelig en aan veroudering onderhevig;
- Door TNO is in opdracht van het Verbond van verzekeraars een beoordelingssystematiek voor asbestdaken ontwikkeld.

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

Waardering

De conclusie :

Afschrijving gerechtvaardigd?

Jurisprudentie ontbreekt nog. Bestaande jurisprudentie voor herstel opstal lijkt niet meer toepasbaar op asbest.

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

46

EMN
PART OF CED GROUP

Asbest masterclass

Verhaal van schade

vrs adjusters

Regres

Asbestverspreiding door brand

Verhaal door verzekeraars

Verhaal door gemeenten

Verhaal door bedrijven/particulieren

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

48

Regres

Verhaal door verzekeraars

Bedrijfsregeling Brand 2014: 'onzorgvuldig handelen'

- Anno nu: verwijt oorzaak brand
- Anno 2024: bezit abc-dak onrechtmatig?

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

49

Regres

Verhaal door gemeenten

HR 15 juni 2001 (inzake gemeente Almelo)

HR 7 november 2003 (inzake gemeente Wieringen)

- Asbest is niet verboden
- Abc-golfplaten schaadt de gezondheid niet
- Geen verhoogd risico op asbestverspreiding
- Geen gevaar voor anderen

dus: nu geen onrechtmatige daad, maar na 2024?

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

50

Regres

Verhaal door bedrijven/particulieren

- geen verwijt ontstaan van een brand;
- toch onrechtmatige daad vanwege inbreuk op eigendomsrecht

PROPERTY LIABILITY CAR MARINE

EMN

51

Rietbaan 40 – 42 ■ Postbus 393 ■ 2900 AJ Capelle aan den IJssel ■ The Netherlands ■ T +31 (0)10 288 19 19 ■ www.EMN.nl ■ info@emn.nl